

Nr 187.

Av herr **Trygger m. fl.**, om skydd för tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter.

Vid föregående års riksdag väcktes av herr Trygger m. fl. i första kammaren och herr Lindman m. fl. i andra kammaren motioner med anhållan därom, att den pågående utredningen om tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter måtte utvidgas att avse åtgärder över huvud till värnande av arbets- och näringsfriheten såväl som enskild självbestämmanderätt i övrigt mot övergrepp från de i näringslivet verksamma organisationernas sida ävensom därom, att riksdagen måtte hemställa, att förslag i ärendet skulle föreläggas senast detta års riksdag.

I utlåtandet nr 31 hemställde andra lagutskottet, att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Herrar Österström och Andersson i Rasjön anförde i avgiven reservation, att de funno det ådagalagt, att i konflikter mellan arbetsmarknadens parter förekommit och alltjämt förekomma sådana kampåtgärder, som riktade sig mot och vore ägnade att skada utomstående tredje mans rätt. Dessa stridsåtgärder måste i hög grad oroa den allmänna meningen. Det vore även ett viktigt samhällsintresse att söka undanröja desamma. Den av Kungl. Maj:t den 22 november 1929 igångsatta utredningen om åtgärder till skydd för tredje mans neutralitet i arbetskonflikter påginge allt fort och beräknades giva resultat i en nära framtid, varför reservanterna instämde i utskottets hemställan. Herr von Geijer m. fl. reserverade sig med yrkande, att utskottet måtte tillstyrka bifall till motionerna.

Kungl. socialstyrelsen anförde i en den 13 mars 1931 till utskottet avläten skrivelse, att den förhoppning man tidigare hyst därom, att de i motionerna anmärkta missförhållandena skulle försvinna, när den fackliga rörelsen kommit till mognad utveckling, knappast gått i uppfyllelse. Med organisationsväsendets ökade utbredning hade antalet personer och företag, som blivit utsatta för organisationernas tvångsåtgärder, förklarligt nog ökats, och på grund av nämnda förhållanden hade även de vidtagna åtgärderna blivit mer ödesdiga för de därav drabbade. Den starka maktökningen hade väl också på sina håll i viss mån frestat till godtycke och missbruk. Efter de demokratiska idéernas genombrott måste staten anses ha en särskild förpliktelse att värna om dessa idéers bärande princip om friheten i olika avseenden, sålunda såväl beträffande den enskilda personen som näringslivet. Med hänsyn till nu berörda omständigheter kunde staten ej gärna i längden förhålla sig passiv gentemot det fackliga organisationsväsendet och sättet

för dess uppträdande. Staten borde nu söka att hyfsa och humanisera stridsmetoderna. Styrelsen funne, att dess mening om behovet av en reglering på detta område sannolikt stämde rätt väl överens med motionerna och att den av motionärerna påyrkade utvidgningen av förutnämnda utredning vore önskvärd.

Riksdagens beslut fattades i överensstämmelse med den av herrar Österström och Andersson i Rasjön avgivna reservationen. Under debatten i andra kammaren uttalades från samtliga borgerliga partier anslutning till motionärernas krav på skydd för enskild frihet och självbestämmanderätt mot övergrepp från organisationernas sida. Enskilda folkfrisinnade talare instämde med motionärerna. Övriga medlemmar av det folkfrisinnade partiet, vilka bestämde utgången, torde ha medverkat till avslaget å motionärernas framställning under den förutsättningen, att den pågående utredningen om tredje mans rätt påskyndades och föranledde snara åtgärder i det syfte, motionärerna ville främja. Måhända byggdes också avslaget på förhoppningar därom, att organisationerna själva skulle taga frågans behandling i riksdagen till anledning att igångsätta en aktion för undanröjande av de påtalade oarterna.

Dessa förhoppningar ha icke gått i uppfyllelse. Någon självbesinning inom organisationerna i fråga om användningen av de kollektiva kampmedlen har icke under det sistförflutna året kunnat förmärkas. Snarare förefaller det, som om en ytterligare skärpning av organisationernas självhävdelse gör sig förnimbar. I en vid denna motion fogad promemoria har sammanförts ett antal exempel på den taktik, som kommit till användning från vissa organisationers sida. De torde visa, att behovet av en lagstiftning till skydd för enskild frihet och självbestämmanderätt mot övergrepp från organisationer är om möjligt ännu mera trängande än tidigare.

Beträffande den förenämnda, av Kungl. Maj:ts igångsatta utredningen meddelades i den till årets riksdag lämnade berättelsen om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit, sidan 36, följande:

Juris professor R. Bergendal, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 november 1929 tillkallats för att inom socialdepartementet biträda med ifrågasvarande utredning, och till vars biträde jämväl enligt Kungl. Maj:ts beslut den 24 oktober 1930 utsetts hovrättsrådet G. Eriksson, har under år 1931 fortsatt arbetet dels under januari månad, dels under perioderna 1 april—25 juli och 11 augusti—30 september. Utredningsarbetet har under nämnda år bestått dels i införskaffande och bearbetning av ytterligare uppgifter om faktiska förhållanden, bland annat i anledning av behandlingen vid 1931 års riksdag av vissa av utredningen berörda frågor, dels ock huvudsakligen i sammanfattning av utredningsmaterialet och därpå grundade slutsatser.

Av detta meddelande framgår, att utredningen om skydd för tredje mans rätt ännu icke slutförts. Med hänsyn till de ifrågasvarande förhållandenas art samt i betraktande av föregående riksdags ställning till ärendet hade dock med verkligt fog kunnat förväntas, att regeringen dragit försorg därom,

att utredningen slutförts i god tid före senaste årsskifte. Såsom i de omnämnda motionerna anfördes torde bland annat vissa ändringar i gällande tryckfrihetsförordning vara nödvändiga för att förlåna en blivande lagstiftning på förevarande område erforderlig effektivitet. Genom frågans förhållande äventyras nu möjligheten att låta behövliga grundlagsändringar träda i kraft efter utgången av innevarande valperiod till andra kammaren. Det är därför oundgängligt, att utredningen slutföres inom den närmaste tiden, så att riksdagen må kunna fatta ståndpunkt till spørsmålet om ändringar i tryckfrihetsförordningen, och jämväl i övrigt uttala sig angående sättet för den förevarande lagstiftningsfrågans vidare behandling.

Med anledning av det sålunda anförda tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville ofördröjligen föranstalta därom, att den pågående utredningen om skydd för tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter så snart ske kan slutföres, samt där- efter förelägga årets riksdag det förslag till åtgärder, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1932.

Ernst Trygger.

Joh. Nilsson,
Kristianstad.

J. B. Johansson.

M. Svensson.

K. von Geijer.

Ludvig Widell.

Hjalmar von Sydow.

A. O. Frändén.

G. Sederholm.

P. M. angående vissa under sistförflutna år inträffade fall.

Inledningsvis må här till en början anmärkas, att maktmissbruk mest komma till synes från vissa organisationer tillhörande hemmaindustrien, alltså de i lönehänseende mest gynnade. Mest aggressiva äro sådana organisationer, där kommunistiskt inflytande gör sig gällande.

Större arbetsgivare äro merendels organiserade i arbetsgivareföreningar. De ha kollektivavtal med sina arbetare, och vid förekommande tvister äro de sålunda i tillfälle att få sina mellanhavanden med fackorganisationer avgjorda inför arbetsdomstolen. Det händer dock, att från fackföreningshåll även domstolsutslag saboteras. Mindre företagare stå i allmänhet utanför arbetsgivareorganisation. De ha ofta icke råd taga på sig de ekonomiska offer, organisationen kräver. Många äro av principiella skäl ohägrade att ingå i förening. Sådana ensamstående företagare liksom ock tillfälliga beställare såsom fastighetsägare, vilka för reparationer och dylikt äro i behov av arbetskraft, äro mest utsatta för blockadaktioner. Då de sakna stöd av egen organisation och ej kunna hänvända sig till arbetsdomstolen, duka de lätt under för organiserad påtryckning.

Blockadproklamationer förses ofta med motiveringar, vilkas innehåll icke motsvarar de faktiska omständigheterna. Man vill på så sätt ge sken av

berättigande åt aktioner, vilka icke skulle kunna stå sig inför opartisk prövning. Vid försök att beivra dessa företeelser har man tillfälle konstatera, att gällande tryckfrihetsförordning icke ger nöjaktigt skydd åt förfördelad part.

Gentemot påståenden om organisationstvång har hänvisats till § 23 i Svenska arbetsgivareföreningens stadgar, enligt vilken bestämmelse arbetsgivaren skulle vara tillförsäkrad rätten att fritt antaga och avskeda arbetare oavsett om de äro organiserade eller icke. I praktiken synes emellertid denna bestämmelse ha blivit betydelselös, åtminstone vad angår mindre företagare, hantverkare och dylika. Det låter sig numera knappast göra för en organiserad att få sysselsättning på arbetsplatser, där organiserade arbeta. Arbetsgivaren synes icke ha möjligheter att hävda sin rätt enligt § 23 om han icke vill utsätta sig för blockad.

Under senaste år ha hyresblockaderna tagit en ganska stor omfattning. Det vill synas som om ledningen för dessa blockader legat i händerna på kommunistiska organisationer.

Att indrivning av ogrundade fordringar ägt rum genom blockader och blockadhot har man på vissa håll velat bestrida. Under det tilländalupna året har emellertid till offentlig kännedom kommit fall av utpressning, varom uppgifterna äro ovederläggliga, och från vilka även fackföreningsorganen funnit sig manade att taga avstånd. Det bör framhållas, att denna trafik bedrives i en betydande omfattning. Aktionerna äro emellertid så lagda, att de endast i undantagsfall kunna offentligen klarläggas. De arbetsgivare, som blivit utsatta för utpressning, måste nämligen vid uppgörelse förbinda sig att icke draga saken inför domstol och ej heller meddela därom till offentligheten. Därest detta ej efterkommes blir följden den, att vederbörande blir utsatta för sådan pressning, att hans näringsutövning därigenom omöjliggöres.

De här följande exemplen äro ägnade ge en föreställning om arten av de omförmälda aktionerna liksom ock om de konsekvenser, de medföra för dem, som därav drabbas.

Från fackföreningshåll kommer säkerligen nu liksom tidigare att invändas, att exemplen hänföra sig till undantagsfall, och att dessa företeelser därför icke ha någon större betydelse på det hela taget. En var, som på närmare håll följt förhållandena på arbetsmarknaden kan emellertid intyga, att exemplen kunna mångfaldigas. Många, som träffas av blockadaktioner, tvingas till tystnad av den risk, som är förbunden med ett offentliggörande. Detta gäller alldeles särskilt arbetare, som bli utsatta för prickning, utslutning eller annan dylik bojkottåtgärd. Skulle en sådan arbetare bringa sin sak inför offentligheten, kan det för honom betyda förlust av existensmöjligheten.

Fallet »Monopolbygget».

Firman Armerad Betong hade i mars år 1930 för Tobaksmonopolets räkning igångsatt ett större bygge. Vid ett tillfälle på hösten samma år avskedade arbetsledningen ett par arbetare, som i arbetet brutit mot avtalets föreskrifter och vägrat efterkomma förmans tillsägelser. Som protest mot att dessa arbetare avskedats anordnade de övriga, något över ett tjugotal, samtliga tillhörande grov- och fabriksarbetarefackförbundets avdelning 36 i Stockholm strejk. Arbetsgivaren underställde saken först riksskiljenämnden och senare arbetsdomstolen. Båda förklarade strejken avtalsstridig. Arbetsdomstolen utdömde dessutom skadestånd till arbetsgivaren med närmare 7,000 kronor.

Landsorganisationen uppmanade därefter de strejkande att återgå, vilket

de emellertid icke gjorde. I stället uppsade de sina platser och beslöto, att igångsätta en hemlig blockad. I fortsättningen uppmanades genom annonser i Social-Demokraten organiserade arbetare att taga arbete vid bygget. Fulltalig arbetsstyrka lyckades man dock icke uppdriiva. De strejkande höllo nämligen arbetsplatsen under blockadbevakning. Men ett mindre antal arbetare togo dock anställning på våren 1931. Dessa blevo av de posterande blockadvakterna och deras sympatisörer behandlade på samma sätt som strejkbrytare i allmänhet. Ofta blevo de utsatta för överfall och misshandel, då de lämnade arbetsplatsen. Många gånger måste de taga bil för att undkomma sina förföljare. Det var särskilt en bas för arbetslaget, Per Jonsson, mot vilken förföljelserna riktades. Jonsson var den förste, som i anslutning till landsorganisationen och Social-Demokratens rekommendation anmälde sig till arbete vid Monopolbygget, efter det strejken blivit offentligt hävd. Han fick då det beskedet av arbetsledningen, att så snart som man fått så många ytterligare anmälningar, att det kunde bildas ett arbetslag, skulle han få börja med detta. Så skedde kort därefter. Då laget skulle göra sitt inträde på arbetsplatsen, möttes de av frondörernas strejkvakter, vilka tillsade lagmedlemmarna att vända åter.

Arbetslaget förhörde sig i saken hos fackföreningens expedition, där det konstaterades, att arbetsåtagande vid Monopolbygget var fullt lojalt. Laget fortsatte sålunda arbetet. Frondörerna, tillhörande samma fackförening, fortsatte att göra blockadtjänst. Ledningen inom fackföreningen var väl medveten om detta, men syntes sakna vilja eller förmåga att beivra frondörernas uppträdande. Arbetslagets medlemmar blevo av sina mot fackföreningen fronderande fackföreningskamrater ideligen förföljda. Lagbasen Jonsson, blev särskilt infamt påpassad. Vid ett tillfälle, då han sökte undkomma blockadvakterna, följde dessa efter i annan bil och Jonsson blev, då han skulle lämna sin bil, upphunnen samt trakterad med sparkar och slag. Vid ett flertal tillfällen hade förföljarna gömt sig å den gård där Jonsson bodde, samt sökte där överrumpla honom, vilket också resulterade i hårthänta sammanstötningar. En afton på våren 1931 blev Jonsson å allmän plats svårt misshandlad av sina förföljare. Den gången fanns bevisning. Allmän åklagare tog hand om saken och våldsverkarna blevo vid domstol ådömda vardera fyrahundra kronor i böter.

Förföljelserna mot Jonsson ha hittills resulterat i att denne i sistlidne november månad såsom »osolidarisk» prickats och uteslutits ur fackföreningen ehuru han i allo följt avtal och stadgar. I och med uteslutningen har Jonsson blivit arbetslös, då inga organiserade arbetare »arbetskamrat» med oorganiserade.

Monopolbygget skulle enligt kontraktet varit färdigt den 1 oktober 1930. På grund av de avtalsvidriga aktionerna ha arbetena först nu i januari 1932 kunnat bringas till fullbordan.

Tidningen Norrskensflamman i Luleå (ett av Sillénkommunisternas främsta organ) skrev om konflikten vid Monopolbygget i sitt nummer för den 22 april 1931: »Striden är det första allvarliga försöket i detta land att i kamp mot tvångslagen och fackföreningsbyråkratien hävda arbetarnas krav.»

Fallet J. H. Johansson.

Den 29 oktober 1930 inköpte J. H. Johansson jämte fem andra personer två stycken byggnadstomter i Ekängen i Nacka socken invid Stockholm. De hade för avsikt att genom arbete och för egna medel å tomterna uppföra två villabyggnader samt senare försälja dessa.

Av vissa praktiska skäl utfärdades kontrakten å herr Johansson. Men

mellan honom och de övriga personerna i konsortiet upprättades ett avtal, däri samtliga förbundo sig att lika deltaga i arbete och kostnader samt lika fördela den vinst eller förlust, som kunde uppstå vid försäljningen. Å köpen inbetalades stipulerad handpenning, och återstoden av köpeskillingen likviderades medels köpeskillingsreverser.

Arbetet igångsattes med jordschaktning. Efter ungefär en veckas arbete uppvaktades konsortiet å arbetsplatsen av en del medlemmar i Stockholms grovarbetarefackförening, som ville göra gällande, att arbetet stod i strid med nämnda förenings stadgar och bestämmelser. Johansson och hans män bestredo på det bestämdaste, att de hade något som helst med fackföreningen att göra och hävdade sin rätt att få arbeta i fred på sina egna byggen. Fackföreningsmännen godtogo emellertid icke dessa synpunkter. Dagen därpå återkommo de manstarkare och i sällskap med föreningens förtroendeman, ombudsman Eriksson. Denne förbjöd nu konsortiet att fortsätta arbetet under hot om demonstrationer och trakasserier: »Vi kommer i dag tio, men i morgon kanske trehundra, om Ni icke fogar er i våra förelägganden», yttrade en av fackföreningsmännen. Omedelbart härefter förklarades arbetet i blockad och blockadproklamationerna publicerades som vanligt i fackföreningsorganen. Även det näringsställe, där de blockerade intogo sina måltider hotades med blockad. Och liknande hot riktades mot den person, som tillfälligtvis hyrde ut bostad åt de blockerade. Till följd av nämnda blockadhot blevo de blockerade avstängda från både matställe och logi. Då de dessutom funno sig utsatta för en del andra obehagligheter, mot vilka de icke kunde finna några möjligheter att skydda sig, måste de avbryta sina arbeten.

Upprepade försök att få blockaden hävd gävo intet resultat. Och konsortiemedlemmarnas hemställan att få gå in i fackföreningen för att sedan få fortsätta arbetet, avböjdes med den förklaringen, att det fanns tillräckligt med byggnadsarbetare i den trakt, det här gällde.

För Johansson och hans fem kompanjoner återstode intet annat val än att avstå från arbetet och resa till sina hemorter.

Fallet Martin Johansson.

Muraren Martin Johansson i Nora trädgårdsstad invid Stockholm hade i början av år 1931 överenskommit med en bekant, som höll på att uppföra ett eget hem att bygga skorstenen i huset för en summa av 120 kronor. När skorstenen stod färdig, infann sig en mättningsman från murarnas fackförening och mätte upp skorstenen. Han var icke tillkallad vare sig av husägaren eller murare Johansson. Efter fullbordad mätning fick murare Johansson från fackföreningen meddelande om att han varit för billig i sitt arbete, samt att han av sin byggherre skulle utkräva ytterligare en summa av cirka 140 kronor.

Herr Johansson, som själv var medlem av murarnas fackförening, svarade, att han hade fått betalt enligt överenskommelse och att han under alla förhållanden icke kunde taga ut mera av sin arbetsgivare, en person med mycket begränsade tillgångar.

Fackföreningen tog icke hänsyn härtill utan dömde Johansson till uteslutning. Han sökte återinträde och fick då det beskedet att återinträde skulle beviljas mot erläggande av en lösepenning av 300 kronor till fackföreningen. Johansson inbetalade 100 kronor. Men på grund av den arbetslöshet, han iråkat som följd av fackföreningens dom, kunde han icke fullfölja inbetalningen.

Genom lån anskaffade Johansson medel att igångsätta ett mindre villa-

bygge. Han hade till att börja med en oorganiserad arbetare anställd vid bygget. Sedermera anmälde sig en organiserad timmerman, Björklund, som Johansson förut kände. De kommo överens om att Björklund skulle få en timlön av 2 kronor (den avtalsenliga timpenningen är 1:60), denna förhöjning för att slippa ackordsberäkning.

Arbetet pågick någon tid tills grund, väggar och tak kommit upp. Då infann sig ånyo fackföreningens mättningsman i Johanssons frånvaro. Och därefter fick Johansson mottaga meddelande om att, enligt verkställd mätning, hade han att erlægga till den organiserade timmermannen Björklund utöver till denne förut utbetalda timlöner ett belopp, som fördelat på det antal timmar han varit i arbete, skulle bli fjorton kronor i timmen eller sammanlagt med den överenskomna och likviderade timpenningen sexton kronor för timme.

Till detta resultat hade mättningsmannen och fackföreningen kommit genom att föra hela arbetsresultatet den organiserade timmermannen till godo. Denne skulle sålunda ha betalt för såväl det arbete, som utförts av Johansson själv som ock av dennes oorganiserade arbetare.

När fackföreningens ultimatum icke utan vidare efterkoms, förklarades bygget i blockad. I annonsen därom i Folkets Dagblad motiverades blockaden med att intjänata arbetslöner ej utbetalats. — Som ovan sagts har herr Johansson betalt i enlighet med träffad överenskommelse *högre* timpenning än gällande kollektivavtal föreskriver.

Johansson blev genom dessa aktioner fullkomligt blottställd.

Fallet Moberg.

Byggmästare C. Moberg i Nordmaling hade år 1930 i egenskap av entreprenör stora byggnadsarbeten i gång för visst industriföretag invid Örnsköldsvik. Han råkade därunder oförskyllt bli utsatt för en arbetskonflikt. De hos honom anställda byggnadsarbetarna gingo i strejk och uppsade i samband därmed det mellan parterna gällande kollektivavtalet. Herr Moberg, som icke tillhörde någon arbetsgivareförening, kunde emellertid på grund av att han haft kollektivavtal med sina arbetare hänskjuta saken till arbetsdomstolen. Denna resolverade, att strejken var avtalsstridig samt dömde fackföreningen att till herr Moberg utgiva rättegångskostnader 250 kronor. Vidare förklarade arbetsdomstolen herr Moberg berättigad att i särskild rättegång föra talan om skadestånd mot fackföreningen för de förluster, han lidit genom den avtalsstridiga strejken. Utredningen gav vid handen, att Mobergs skadeståndsanspråk kunde fixeras till 8—10,000 kronor.

Fackföreningen vägrade till att börja med att erlægga rättegångskostnaderna. Först sedan herr Mobergs ombud hotat med konkursansökan, likviderades det utdömda beloppet.

Nu uppstod fråga om upprättande av nytt kollektivavtal. Arbetarparten dekreterade då, att den å sin sida icke inginge något nytt avtal med mindre än, att herr Moberg skriftligen förbunde sig att till fackföreningen återbetala rättegångskostnaderna och dessutom avstode från den honom av arbetsdomstolen tillerkända rätten att utsöka skadestånd.

Herr Moberg ansåg sig icke böra falla undan för detta ultimatum. Han engagerade andra arbetare. Men då skärptes fackföreningsaktionen mot honom. Metallarbetarna med flera fackföreningsgrupper gjorde gemensam sak med de strejkande byggnadssträvarbetarna. Och vidare hotades med blockad även mot det industriföretag, för vars räkning herr Moberg byggde. För att få byggnadsarbetet avslutat snarast möjligt fann herr Moberg, i rådande situation, sig nödsakad att falla undan för fackföreningarnas krav.

Han måste sålunda betala tillbaka det av arbetsdomstolen honom tilldömda beloppet i rättegångskostnader samt förbinda sig att avstå från sin rätt att utkräva skadestånd. Icke nog därmed. Herr Moberg måste även mot sin vilja underteckna en av fackföreningens ombud framlagd skrivelse, enligt vilken Moberg avgav försäkran om att den strejk, som arbetsdomstolen förklarat avtalsstridig, varit förorsakad av honom (Moberg) själv.

Fallet Sundbaum m. fl.

Från mars månad 1931 till och med november samma år stodo följande blockadannonser att läsa i tidningen Norrskensflamman i Luleå:

»Blockad och bojkott.

Enär järnhandlaren Hj. Sundbaum, grosshandlare H. V. Werner 'Mjolk-Werner', Luleå, och skinnhandlare R. Ruthberg, Bergviken, vid arbetslöshetsdemonstrationen i Luleå den 25 februari uppträdde på polisens sida mot arbetarna, förklaras härmed nämnda personers affärer i blockad och bojkott.

Grosshandlare Werner försäljer smör märkt 'H. W.' samt margarin och ägg. Affärsmännen uppmanas att icke saluföra smör av ovannämnda märke eller i övrigt varor som inköpts genom grosshandlare Werner i Luleå.

Luleå Fackliga Centralorganisation, omfattande 23 fackföreningar inneslutande 2,200 medlemmar, står bakom detta beslut.

Arbetare i Luleå och å andra orter i Norrbotten uppmanas se till att blockaden upprätthålles.

Luleå Fackliga Centralorganisation.»

»Prickning.

Då linjeförmanen vid telegrafverket i Luleå, C. L. Johansson och försäkringsagenten Nordin hos Sv. Livförsäkringsanstalten Trygg, aktivt deltagit på polisens sida mot arbetarna vid arbetslöshetsdemonstrationen i Luleå den 25 februari, prickas de härmed.

Det bör bli en hederssak för varje arbetare att visa dessa herrar vad ett dylikt uppträdande förtjänar.

I prickningen instämmer 23 till Luleå Fackliga Centralorganisation anslutna fackföreningar innefattande 2,200 medlemmar.

Luleå Fackliga Centralorganisation.

Enligt mötesbeslut.»

Anledningen till blockad, bojkott och prickning mot de i proklammationerna angivna personerna var, att de vid en otillåten demonstration genom rådigt ingripande avvärjt överfall med tillhyggen mot stadsfiskalen på platsen under tjänsteövning:

Fallet Birger Persson.

En byggmästare, Birger Persson, i Jönköping, jämte en kompanjon byggde ett hus i nämnda stad. Kompanjonen har en son, som är snickare. Dessa båda, far och son, arbetade vid bygget. Snickarnas fackförening uppfordrade

herr Persson att avkoppla kompanjonen och dennes son från arbetet vid bygget. Båda ansågos nämligen ur de fackligas synpunkt som delägare i bygget, alltså arbetsgivare, och såsom sådana skulle de ej ha rätt att arbeta. Herr Persson gjorde häremot gällande, att han såsom byggherre i enlighet med kollektivavtalet inom byggnadsbranschen hade rätt att anta och avskeda såväl organiserade som oorganiserade samt att leda och fördela arbetet.

Det blev blockad. Bygget fortsattes med oorganiserade. När detta artade sig väl, beslöto de fackliga, att de skulle fresta på ytterligare en påtryckning för att »göra arbetsgivaren mör». Så hände det sig mot slutet av år 1931, att mitt på dagen en trupp byggnadsarbetare på 250 personer infunno sig vid bygget för att demonstrera. Samtliga demonstranter voro sysselsatta vid statens sinnessjukhusbygge, Ryhov invid Jönköping. En deputation för dessa arbetare uppvaktade arbetsledningen med anhållan om att få ledigt för att demonstrera mot »strejkbrytarna» vid Perssonska bygget. Framställningen avslogs. Men arbetarna nonchalerade helt enkelt den statliga arbetsledningens avslag. De lämnade utan vidare arbetsplatsen och tågade till det Perssonska bygget, där demonstration hölls. Ingen påföljd lär ha drabbat de avtalsbrytande byggnadsarbetarna.

Fallet Skoglund.

Två av domänverkets jägmästare, som senast haft sin verksamhet förlagd till Östersundstrakten, blevo under fjolåret förflyttade för tjänstgöring med Stockholm som bostadsort. Domänverket skulle i vederbörlig ordning betala deras flyttkostnader. Vid slutet av sommaren lämnade de båda jägmästarna med familjer Östersund. De träffade då avtal med föreståndaren för stadsbudskontoret därstädes att verkställa inpackning av deras möbler och avsända dessa i en gemensam järnvägsvagn till Stockholm i början av november.

Den 6 november 1931 anlände transporten till Stockholm. Den ene av de båda godsmottagarna vände sig då för bådars räkning till en expressbyrå i syfte att med dennas hjälp få möblerna lossade och transporterade till de båda jägmästarnas förhyrda lägenheter i Stockholm. Den beställande jägmästaren och expressbyråns arbetare inställde sig med bil vid norra järnvägsstationen, där vagnen med möblerna var uppställd. Vagnen öppnades, och man skulle börja avlastningen, då expresskarlarna funno ett par röda lappar, på vilka lästes, att transporten blockerats på grund av att avsändaren av godset, innehavaren av Östersunds expressbyrå herr Skoglund var belagd med blockad av den anledning att han vägrat ingå avtal med transportarbetareförbundets avdelning i Östersund. Expresskarlarna förklarade nu, sedan de fått del av blockadlapparnas innehåll, att de icke kunde taga befattning med möblerna. Samtidigt inställde sig en ombudsman för transportarbetareförbundet, vilken i organisationens namn förbjöd de organiserade expresskarlarna att befatta sig med det blockerade godset. Expresskarlarna lydte ordern och lämnade platsen. Jägmästaren stod där nu och visste sig ingen råd, vad han skulle göra. Blockaden var för honom en fullständig överraskning. Blockadlapparna hade tydligen på något mystiskt sätt insmugglats i vagnen, innan denna avsändes från Östersund.

Jägmästaren hänvände sig till en stadsbudsexpedition för att få transporten verkställd. Men då stadsbuden fingo veta, att transporten var förklarad i blockad, vågade de icke åtaga sig arbetet. Enligt för stadsbuden gällande instruktion skulle de ju icke ha rätt att vägra. Men jägmästaren ville helst undvika att på laga väg tvinga stadsbuden att utföra arbetet ifråga.

Jägmästaren for nu upp till transportarbetareförbundets expedition, där han redogjorde för sin belägenhet. Han hade icke vetat om någon blockad mot stadsbudskontorets föreståndare i Östersund, herr Skoglund, identisk med den å blockadlapparna såsom blockerad angivne expressbyråinnehavaren Skoglund, med vilken han och hans kollega ett par månader tidigare uppgjort om inpackning och avsändning av möblerna. Han var nu nödsakad att lämna Stockholm redan den 7 november. Möblerna kunde ju icke stå kvar i järnvägsvagnen. Och därför var det honom högst angeläget att få vagnen lossad.

Ombudsmännen förklarade, att de endast på ett villkor kunde avlysa blockaden. Och det vore, att stadsbudskontorets föreståndare i Östersund telegramledes förklarade sig villig att ingå i underhandling om avtal med transportarbetareförbundet. Detta lät sig emellertid icke göra.

Jägmästaren väjdade nu till fackförbundets ombudsmän, att behjärta den omständigheten, att han och hans kollega för sin del icke hade något som helst med fackförbundets mellanhavande med herr Skoglund i Östersund att skaffa, och det vore orimligt att vålla oskyldiga utomstående besvär och förluster för den sakens skull.

Ombudsmännen togo saken kallt. De förklarade, att de hade sina principer, som de icke kunde bryta mot.

Sedan herr Skoglund rest ned från Östersund till Stockholm, lyckades han slutligen få vagnen lossad med hjälp av arbetare, tillhörande föreningen Arbetets frihet.

Angående blockaden mot herr Skoglund kan nämnas, att denne hade samband med en mer än ettårig konflikt vid hotell Britannia i Östersund. Den åsyftade att tvinga stadsbuden i Östersund såsom organiserade att delta i sympatiblockaden mot hotell Britannia. Stadsbuden skulle icke få verkställa transporter dit. Denna sympatistrejck bröts på det sättet, att de på transportarbetareförbundets order sympatistrejckande stadsbuden inkallades till magistratsförhör samt erinrades om stadsbudsinstruktionens föreläggande för stadsbud. Följden blev, att de strejkande stadsbuden utgingo ur transportarbetareförbundet och återgingo i arbete.

Sedan dess har emellertid transportarbetareförbundet sökt sak med stadsbudskontorets föreståndare, herr Skoglund, och blockerat honom under förebärande, att han icke velat ingå avtal för en expressrörelse, som han förut innehåft, men nedlagt.

Fallet Färnström.

Utanför frisørsalongen, Apelbergsgatan 34, Stockholm, posterade under större delen av år 1931 blockadvakter, som utdelade flygblad med följande text:

»Blockad och Bojkott

Enär innehavaren av Frisørsalongen, Apelbergsgatan 34 (källaren), ej kan förmås följa inom yrket gällande kollektivavtal och den anställda personalen är oorganiserad, förklaras härmed företaget i blockad och bojkott samt personalen såsom osolidarisk. Blockaden gäller även därest förändringar i rörelsen företagas under konflikten.

Arbetare och övriga med våra fackliga strävanden sympatiserande, se till att blockaden upprätthålles.

Tag icke hänsyn till avtalssabotörernas försök till försvar.

Sv. Frisörarbetareförbundets avd. 1 Stockholm.»

Motiveringen till denna blockadproklamation var missvisande. Det förhöll sig nämligen så, att frisérsalongen drevs av två bröder Färnström, som voro kompanjoner. De arbetade själva och hade ingen anställd. Affären hade sålunda blockerats för att en obefintlig personal skulle vara osolidarisk.

Saken var helt enkelt den att fackföreningen icke ville tolerera att två bröder arbetade som kompanjoner, men att uppgiva detta, skulle icke gjort samma effekt som påståendet, att »personalen är oorganiserad». För att detta oriktiga påstående ostört skulle få verka i åsyftad riktning uttryckte flygbladet den maningen: »tag icke hänsyn till avtalsarbetarnas försök till försvar». Man ville sålunda därmed hava sagt, att, om de blockerade skulle framlägga sanna uppgifter, så skulle man icke fästa sig därvid utan bara fortsätta med att trakassera dessa två bröder, som intet ont gjort, utan blott sökt att gemensamt finna sin hederliga utkomst inom lagens ramar.

Bröderna Färnström hade emellertid beslutat sig för att icke falla undan för blockadarrangörerna. Denna avsikt fullföljdes orubbligt. Det visade sig också i detta fall att trots blockadvakternas ansträngningar att påverka allmänheten, frekvensen i frisérsalongen höll sig fulltalig. Blockaden kunde sålunda ej göras effektiv. Uppenbarligen var det denna omständighet, som gjorde, att blockadvakterna så småningom försvunno. Bröderna Färnström ha sedan någon månad före årsskiftet 1931—32 fått arbeta i fred utan inblandning från de fackliga organisationernas sida.

Fallet »Kostadion».

En entreprenör Jensen hade av styrelsen för lantbruksutställningen i Stockholm 1930 fått på entreprenad uppförandet av visningsringen. De arbetare, tillhörande Svenska byggnadsträarbetareförbundet, vilka haft sysselsättning med arbetenas utförande, gjorde gällande, att de hade en fordran på herr Jensen på cirka 700 kronor, som denne emellertid icke godkände. Några anstalter för att på rättslig väg utfå beloppet gjordes icke. Däremot förklarades herr Jensen i blockad, och denna blockad utsträcktes att gälla lantbruksutställningens styrelse. Sedan visningsringen fyllt sin uppgift, övertogs den av ingenjör H. E. Berglund. Denne var försiktig nog att före övertagandet hos fackförbundet förskaffa sig skriftlig garanti för att blockaden icke skulle överflyttas på honom. Han fick därför följande försäkran utställd:

»På begäran intygas härmed att Visningsringen å Ladugårdsgärde icke är inbegripen i den mot Allm. Svenska Lantbruksmötet 1930 och byggmästare Jensen riktade blockaden och kan arbete å densamma således obehindrat utföras i fortsättningen.

Stockholm den 20 augusti 1930.

För Svenska Byggnadsträarbetareförbundets
Avdelning 1

E. Magnusson
Kassör

G. Hj. Ohlsson
Ombudsman.»

Sedermåra användes visningsringen, eller som den populärt kallas »Kostadion», för varjehanda tillställningar, utan att det mött något hinder. Men så hände det att arrangörerna av en större boxningsmatch beslöt att förlägga matchen till »Kostadion» i slutet av augusti månad 1931. Nödiga arrangemang hade där i det närmaste slutförts, och evenemanget reklamerats. Ett par dagar innan matchen skulle gå av stapeln, framträdde ombud för byggnadsträarbetareförbundet och förklarade, att blockaden från i följande allt-

jämt vore gällande och att ringen icke skulle bli färdigbyggd, om ej lösesumman för blockadens hävande omedelbart erlades med fjortontusenåttahundra (14,800:—) kronor. Detta var på torsdagen och matchen skulle gå på söndagen. Herr Berglund och matchens promotor, redaktör Eidmark, hänvisade till den ovan återgivna, skriftligen angivna försäkran av fackförbundets förtroendemän om att blockaden icke gällde visningsringen. Denna förbindelse förklarades emellertid nu värdelös. För övrigt var det ingenting att resonera om, menade fackföreningsherrarna. Antingen pengar eller blockad.

Att inställa matchen kunde ej låta sig göra. Och man vågade ej taga risken att låta den gå med blockaden över sig. Arrangörerna måste finna sig i det oundvikliga. Fackföreningen gick med på att inhibera blockaden mot en lösepenning av 7,400 kronor. Kvittot hade följande avfattning:

»Halva beloppet av undertecknade, Svenska Byggnadsträarbetareförbundet, Avdelning 1, fordran å Allmänna Svenska Lantbruksmötet 1930 i Stockholm, sammanlagt kronor sjutusenfyrahundra (7,400) överlätes härmed å redaktör Henry Eidmark i Stockholm. Full valuta bekommen, försäkras.

Stockholm den 20 augusti 1931.

Svenska Byggnadsträarbetareförbundets
Avdelning nr 1

E. Magnusson.

G. Hj. Ohlsson.»

Fallet Byhlén.

I samband med militärtransporterna till Ådalen i maj 1931 hade militären under ett uppehåll i Söderhamn gjort inköp i en affär därstädes. Innehavaren blev hotad med blockad och förföljelser för att han i sin öppna bod sålt varor till militären. För att undgå dessa efterräkningar måste han underteckna en avbön, som publicerades i Söderhamns-Kuriren så lydande:

»Avbön.

Undertecknad, som vid militärtransporten till Ådalen den 15 maj levererade varor till militären, då tåget gjorde uppehåll i Söderhamn, inser nu att jag handlat oriktigt mot arbetarna och får jag härmed anhålla om överseende för mitt tilltag och lovar jag att något dylikt från min sida ej kommer att upprepas.

Anders Byhlén.»